

Eppu Nuotio: *Sekuntiviisaripoika* (Tammi 2004)

Merevän ahne pormestari Alfons Tyyber on tehnyt sopimuksen yököttävien ryhlinkäisten kanssa. Sopimuksen mukaan pormestari saa olennoilta merenalaista kultaa, jos hän päästää ryhlinkäiset öisin kaupunkiin varastamaan ihmisten korvia. Alfons Tyyberin katalasta suunnitelmasta pääsee perille kellotornin sekuntiviisaripoika Mou ja hänen kissaystävänsä Hyrinä. Kun ryhlinkäiset eräänä yönä nappaavat Moulle tärkeän ihmisen, poika päättää laskeutua alas tornistaan, pelastaa ystävänsä ja paljastaa pormestarin kaamean suunnitelman.

Kenelle? Jännittävä ja superkoukuttava lastenromaani alakoulun viimeisille luokille. Parisataasivuisen kirjan lukee melko vaivattomasti, koska teksti on isoa ja tarina vetävä. Toimii mainiosti myös ääneen luettuna vaikka koko koululuokalle.

OMA KAUPUNKI

Kaupunki oli hautautunut lumeen, talojen muodot olivat hävinneet, kadut kadonneet, vain Raatihuoneen kellotorni piti päättään lumenpinnan yläpuolella. Ihmiset olivat lukinneet ovensa, sulkeneet ikkunaluukkunsa ja linnoittautuneet olohuoneisiinsa. He pysyttelivät sisällä, kuuntelivat tuulen ujellusta nurkissa ja kietoutuivat lämpimiin saaleihin, vetivät villasukat jalkoihinsa. Takkatulet paloivat ja herkulliset ateriat kypsyivät keittiöiden puuhelloilla. Elettiin parasta loma-aikaa eikä juuri kenenkään tarvinnut kahlata kainaloitaan myöten lumessa työn takia. Oli jouluaatto. Koko Merevän lumeen peittynyt kaupunki juhli jouluyötä. ”Mikä onni”, ihmiset sanoivat, ”että on joulu ja rauha maassa. Mikä onni, että saamme olla kotona.” (s. 7–8.)

Nyt tehdään tarina ja tarina tarvitsee tapahtumapaikan. Keksi siis paikka, jossa voisi tapahtua jotain kiehtovaa tai jännittävää. Onko se kaupunki, kylä, joku kokonainen maa tai maailma, metsä, kivenkolo, järvenpohja vai mikä? Kirjoita kuvaus paikasta jonakin tiettyinä ajankohtana, esimerkiksi juhannuksena, vappuna, itsenäisyyspäivänä, uudenvuoden aattona, lakkiaispäivänä, koulun aloituspäivänä elokuussa, hiihtolomalla tai vaikkapa Runebergin päivänä. Lopeta tekstisi Sekuntiviisaripoika-kirjan katkelman tapaan: *Oli....* Voit keksiä loppuun myös repliikin, joka vahvistaa kuvaustasi asukkaiden näkökulmasta.

AMMATTILAINEN

Nyt hän tiesi mitä tekisi. Hän kasvattaisi löytölapsesta sekuntiviisaripojan. Pojan, jonka tehtävä oli pitää kelloa käynnissä. (s. 47.)

Keksi edellisessä tehtävässä kehrittelemääsi paikkaan henkilö, jolla on joku tehtävä, ammatti tai työ omassa yhteisössään. Keksi henkilölle nimi, joka kertoo hänen tehtävästään. Tästä tyypistä tulee tarinasi päähenkilö. Listaa henkilöstä seuraavanlaisia tietoja: ikä, perhe, kiinnostuksen kohteita, unelma, muisto ja pelko.

ELÄINYSTÄVÄ

Kun ilta saapui ja kaupunki vaipui uneen, lopettivat Hyrinä ja Mou kaikki leikkinsä. He istuivat rinta rinnan kellotornin ikkuna-aukossa ja vahtivat Gustav Merevän patsasta. (s. 68.)

Hyrinä on Sekuntiviisaripojan ystävä ja perheenjäsen. Kuka on oman henkilösi luottoeläinystävä? Mitä he tekevät yhdessä? Miten eläinystävä on henkilösi apuna ja milloin? Saapuuko hän vain tietyissä tilanteissa apuun vai onko eläin henkilösi mukana aina? Kirjoita kuvaus tilanteesta, jossa ystävykset ovat yhdessä tekemässä jotain kivaa, jännittävää tai tärkeää.

LEMPIPAIKKA

Lento- ja lepohuone oli täynnä riippumattoja. Niitä oli kymmeniä, ellei peräti satoja. Suuria ja pieniä, matalalla ja korkealla. Kun riippumattoon kävi pitkälle, ojentautui seinästä hiljainen hyllykäsivarsi. Siitä saattoi poimia juuri siihen hetkeen sopivan kirjan luettavakseen. Huoneessa asui myös kirjasiippoyhdyskunta, joka lauloi hiljaisella äänellään kaikkein kauneimpia laulujaan. Huoneen toisessa päässä oli korkeat tikkaat, jotka veivät ylös katonrajaan. Katonrajassa olevassa lasihuoneessa oli vain pulleita, turkoosinsinisiä ilmapatjoja, joiden taskuihin oli kätkeyty kirjoja. Kun ilmapatjalle kävi makaamaan, se nousi irti kirjaston katosta ja leijaili hiljaa lasikuvun alla, tähtien seassa. (s. 109.)

Marlein kirjatarha on unelmapaikka kirjojen ystäville. Keksi omalle henkilöllesi lempipaikka, joka liittyy hänen työhönsä tai mielipuuhaansa. Kirjoita kuvaus paikasta. Kerro paikan tunnelmasta, väreistä, tuoksuista ja äänistä mahdollisimman tarkkaan. Kuvaile myös paikan pieniä yksityiskohtia.

OUTO VIERAS

Oviaukossa kyyhötti suurin olio, jonka Alfons Tyyber oli eläessään nähnyt. Se seisoi oudosti kumartuneena mutta pujottautui kuitenkin ihmeen ketterästi sisään pormestarin kotiin. Olio oli ainakin seitsemän kertaa ihmisen kokoinen. Sen vartalossa oli kolme paria käsivarsia ja takana luikerteli siimamainen häntä. Olion iho, joka oli kauttaaltaan pienten, paikkaansa vaihtavien paukamien peitossa, näytti myrkynevihreältä kumilta eteisen hämärässä, mutta osoittautui punertavaksi ruokasalin valossa. Olion suipon pään molemmin puolin sojottivat värähtelevät korvat. Olion suu oli kutakuinkin Alfons Tyyberin kokoinen, ja Alfons Tyyber käsitti, että halutessaan se voisi syödä hänet alkupaloiksi. Olio oli ryhlinkäinen, ja Alfons Tyyber näki sellaisen ensi kertaa elävänä. (s. 22–23.)

Entä jos henkilöhahmosi ovella seisoi yhtäkkiä joku erikoinen olio. Millainen olio ovella odottaisi? Onko se pieni vai suuri? Suloinen vai kauhea? Muistuttaako olento enemmän ihmistä, eläintä vai kasvia? Miltä se näyttää, tuoksuu tai haisee? Miltä olio kuulostaa? Miten se puhuu tai äänтелеe? Kirjoita oliosta muistiinpanoja ja piirrä tai askartele se.

SYV VIERAILUUN

Ryhlinkäiset varastavat ihmisiltä korvia leikkaamalla, repimällä ja puremalla. Tämä tapahtuu ihmisten nukkuessa, eikä uhri tietävästi tunne minkäänlaista kipua, sillä ryhlinkäisen sylki puuduttaa tehokkaasti koko pään. Samainen sylki toimii todennäköisesti liisterin tavoin sulkemassa haavaa. Näin korvan paikalle jää vain pieni luomea muistuttava piste. (s. 121.)

Ryhlinkäiset vierailevat öisin mereväläisten kodeissa varastamassa ihmisten korvia. Ne ovat tehneet sopimuksen pormestari Alfons Tyyberin kanssa korvista ja kullasta. Mikä on oudon olion vierailun syy sinun tarinassasi? Onko hänellä pahat mielessä vai tarvitseeko hän ja hänen kansansa ehkä päähenkilösi apua? Kirjoita kohtaus, jossa päähenkilösi avaa oven ja tapaa kummallisen olion ensimmäistä kertaa. Mitä ja miten he keskustelevat tai viestivät toisilleen?

VIESTI

Mou hyvä, kirjoitan tätä kovassa kiireessä, joten menen sen enempiä kaartelematta suoraan asiaan. Lue tämä kirja. Tutustu erityisesti purjeveneiden käyttöä koskevaan lukuun. Ja kun menet rantaan, minun veneeni on pitkän laiturin päässä. Se on vanha vene, isoisäni on sen veistänyt. Pidä siitä hyvää huolta. Se kulkee kauniisti, jos sinä kohtelet sitä niin. Se on tyttö, kuten kaikki veneet, ja sen nimi on Haave.

Terveisin ystäväsi Marlei (s. 143.)

Mou eli Sekuntiviisaripoika saa apua Marlei-tädiltä. Marlei opastaa Moun veneelleen, jolla Mou pääsee pakoon Merevästä. Millaisen kirjeen tai viestin sinun päähenkilösi saa ja keneltä? Kuka on kirjeen lähettäjä? Onko kirje avunpyyntö vai viesti jostain tärkeästä asiasta, joka on hyvä saada päähenkilösi tietoon? Kirjoita viesti.

Viestin lähettäjä on tarinasi uusi henkilö. Kehitä viestin kirjoittajan henkilöhahmoa eteenpäin. Mieti, kuka hän on ja miten hän liittyy tapahtumapaikkaan tai tarinasi muihin henkilöihin? Miten uusi henkilö vie tarinaa eteenpäin vai onko hän ratkaisu, joka vie tarinasi loppuun? Keksi ja kirjoita.